Prostornost slike

Petrak, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:134:961166

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Arts in Osijek

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
STUDIJ LIKOVNE KULTURE

LUKA PETRAK

PROSTORNOST SLIKE

DIPLOMSKI RAD

Mentor:
izv.prof.art. Domagoj Sušac
Komentor:
Miran Blažek, asistent

Osijek, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD.....2
2. RAZRADA.....2-3
2.1. ZASTAVE – ZNAČENJA.....3-4
3. ZAKLJUČAK.....4
4. SAŽETAK.....5
5. LITERATURA.....5
6. PRILOZI.....6-12

1. UVOD

Diplomski rad pod nazivom „Prostornost slike“ čini serija slika istih formata naslikanih na platnima od sirovog neobrađenog lana kombiniranom tehnikom sirovih industrijskih materijala: asfaltnog praha, ljepila za drvo i vode.

Radovima propitujem načine prevođenja mentalnih slika u stvarnu sliku. Kako ideju materijalizirati. Propitivanje se ne odnosi samo na prevođenje iz zamišljenog u stvarno već i na ispitivanje različitih načina kojima se može doći do slike u stvarnom prostoru. Pitanje je i osobne želje, kako ja želim zabilježiti svoju viziju nadrealnog, zamišljenog prostora likovnim jezikom u likovni prostor u kojem dominiraju pikturalni aspketi. Neprestano promišljam vlastiti izričaj. Odlučio sam radove izvesti drugačijim tehničkim pristupom kojim se nisam do tada služio, a i materijalima koji su me udaljili od uobičajenih, klasičnih slikarskih postupaka. Time sam si otvorio drugačije mogućnosti vizualnog prikaza likovnog prostora.

Već se duže vrijeme, zadnjih godina studija, svojim radovima dotičem antiutopističkih tema, distopije i post-apokaliptičke atmosfere u pejzažnom slikarstvu. Slikam prazne, napuštene i zaboravljene prostore, prostore bez ljudi pa se tim temama i predodžbama nastavljam i u svojem daljnjem radu baviti.

2. RAZRADA

Za glavni, dominirajući motiv u ovoj seriji slika odabirem zastave zbog njihove simbolične prirode. Koristim ih kao znak koji zamjenjuje čovjeka. Znak koji ne predstavlja identifikacijski simbol države, regije, grada, crkve, vojske, organizacije, međunarodne ili nadnacionalne institucije, naroda, vladara ili stranke. Zastave prikazujem jasno i pojednostavljeno, ogoljeno od bilo kakve posebne naznake koja bi mogla upućivati na bilo što ranije rečeno. Njihova bezlična prisutnost u slikama metaforički predstavlja cjelokupno čovječanstvo Zemlje koje se urušava ili se urušilo. Možda se na ovim slikama zastava mogu prepoznati elementi nad-zbilje, metafizičkog, nadrealnog ili metaforičkog predznaka. Djelo se promatra kao metaforičko kada se odnos likovnog prikaza i prikazanog predmeta prepoznaje kao proizvoljni ili slučajni odnos. Smisao i funkcije metafore bitni su za razumijevanje poezije, proze, filozofije i znanosti. Umjetničke metafore nisu konvencijama utvrđene nego sadrže neočekivane, proizvoljne, slučajne ili nadahnute upotrebe riječi i slika. Svoje sam nadahnuće našao u zastavama.

Zastave kao motiv se ponavljaju umnožavajući se u različitim oblicima i veličinama. Slikam ih iz različitih perspektiva. Komponiranjem unutar prostora slike nastojim stvoriti iluziju dubine prostora kojeg dodatno ispunjavam. Motiv, zastave, jasno razaznajemo dok omeđeni prostor nije konkretno i jasno definiran. Ne ukazuje na nekakvu moguću promatranu stvarnost već djeluje asocijativno, doprinosi atmosferičnosti, dodaje dinamičnost motivu zastava i njihovim međuodnosima.

U radovima se mogu naslutiti ponavljanja dvostrukosti odnosa. Odnos motiva je s jedne strane jasan (zastave), a s druge nejasan (prostor u kojem se nalaze). U tehničkom procesu rada dualnost se ogleda u kontroliranim i nekontroliranim uvjetima u kojima radovi nastaju. Kontrolirani uvjet rada je moje namjerno stvaranje kompozicije i oblika prepoznatljivim elementima, motivom koji se jasno uočava. Zastave su vidljive jer su i pigmentom najzasićeniji dio slike. Nekontrolirani dio rada, ono na što nisam do kraja mogao utjecati, vezan je uz fizičke uvjete okoline koji su također utjecali na proces izrade slika. Naime polagao sam platno na pod i na njegovu površinu sam prašio asfaltni prah. Čestice praha su se širile i padale na platno kretanjem predodređenim fizičkim zakonitostima, a ne mojom voljom. Ovdje se možda približavam onom značenju slike koje se u teoriji objašnjava ovisnošću o uspostavljenom materijalnom poretku. Slika je materijalna činjenica koja nastaje iz preobrazbe materije u formu i forme u znak.

Smatram da time metaforičku naraciju u radu otvaram gledatelju da ju predoči na sebi svojstven način. Iz osobne percepcije i različitog promatranja rada ja svjesno, ali i nesvjesno, potiskujem mentalnu sliku imaginarnog prostora i zapisujem ju u likovni prostor. Iz slika svoje imaginacije neke elemente konkretno predočavam dok neke jednostavno i ne pokušavam zaustaviti. Oni, elementi, i slike su u konstantnim mijenjanjima, jeli nestaju ili se tek pojavljuju teško je reći. Baš kao što je teško zaustaviti i kretanje vjetra u zastavama.

2.1. ZASTAVE - ZNAČENJE

Svako organizirano društvo ima svoje insignije: toteme, stjegove, zastave, barjake koji su uvijek postavljeni na neki vrh (koplja, šatora, pročelja, krova, palače, utvrde, jarbola). Zastava je jednobojan ili višebojan komad tkanine ukrašen vezenim ili apliciranim znakovima. Često je i ratnički znak: ujedno je i znak zapovjedi, zbora i amblem samoga vođe.

Zastava stavlja pod moralnu ili fizičku zaštitu one osobe kojih je znak. Simbol je zaštite koja je pružena ili se za nju moli. Tko nosi stijeg ili barjak podiže ga iznad glave. Tako upućuje poziv nebu, uspostavlja vezu između onoga gore i onoga dolje, između nebeskoga i zemaljskoga. *Jahve mi je stijeg* (Izlazak 17,15), znači Bog je moja zaštita. (Read, 1979:637) Stjegovi znače podizanje (sublevatio) i izdizanje (elevatio) duha. Stijeg je podignut, čovjek ga pruža nad sobom i smjera tako svojom kontemplacijom prema nebeskim dobrima. Lebdjeti iznad zemlje znači biti upućen u božanske tajne.

Jedna od najpoznatijih "Zen priča" je ona o dva redovnika koji su promatrali zastavu kako vijori na vjetru. "Kako se samo lijepo miče zastava" rekao je jedan. "Ne miče se zastava, miče se vjetar" reče drugi. Hui Neng, šesti patrijarh, koji je prolazio tuda, rekao im je:"Ne miče se zastava. Ne miče se vjetar. Miče se vaš um."[1] (Razić, 1985:111)

3. ZAKLJUČAK

U svakom od ovih radova ogleda se ponavljanje dvostrukosti odnosa. Odnos predmeta i prostora u kojem se predmet (motiv) nalazi. Odnos stvarnog i prepoznatljivog svijeta sa nestvarnim, figurativnog i apstraktnog, svjesnog i nesvjesnog čina. Stalnost ponavljanja dvostrukosti odnosa i njihova interakcija neprekidno utječu na međusobna nadopunjavanja i čine cjelinu koja je otvorena različitim značenjima i tumačenjima.

---

[1]Prema koanu 29. Izreka šestog patrijarha „Tvoj um se kreće“ iz zbirke „Mumonkan“, redovnika Mumon Ekaia iz 1228.

4. SAŽETAK

„Prostornost slike“ čine radovi nastali nekonvencionalnom slikarskom tehnikom, prašenjem asfaltnog praha na sirovo laneno platno. Njima se propituje metaforičnost slikarstva i uspostavljaju dodatna značenja kako na simboličnoj, motivskoj razini tako i na materijalnoj razini slike. U načinu njezina nastanka i u mogućnostima njezine interpretacije.

Ključne riječi: *distopija, pejzažno slikarstvo, zastava, metaforičnost*

Keywords: *dystopia, landscape, flag, allusiveness*

5. LITERATURA

1. Chevalier, J. - Gheerbrant, A. (1983), Rječnik simbola. Zagreb: Nakladni zavod MH.
2. Cooper, Jean Campell. (1986), Ilustrirana enciklopedija tradicionalnih simbola. Ljubljana: Prosveta-Nolit.
3. Hall, James. (1998), Rječnik tema i simbola u umjetnosti. Zagreb: Školska knjiga.
4. Razić, Dejan. (1985), Zen. Gornji Milanovac: Dečje novine.
5. Read, Herbert. (1979), Istorija modernog slikarstva *od Sezana do Picasa*. Beograd: Izdavački zavod Jugoslavija.
6. Šuvaković, Miško. (2005), Pojmovnik suvremene umjetnosti. Zagreb: Horetzky, Ghent: Vlees & Beton.

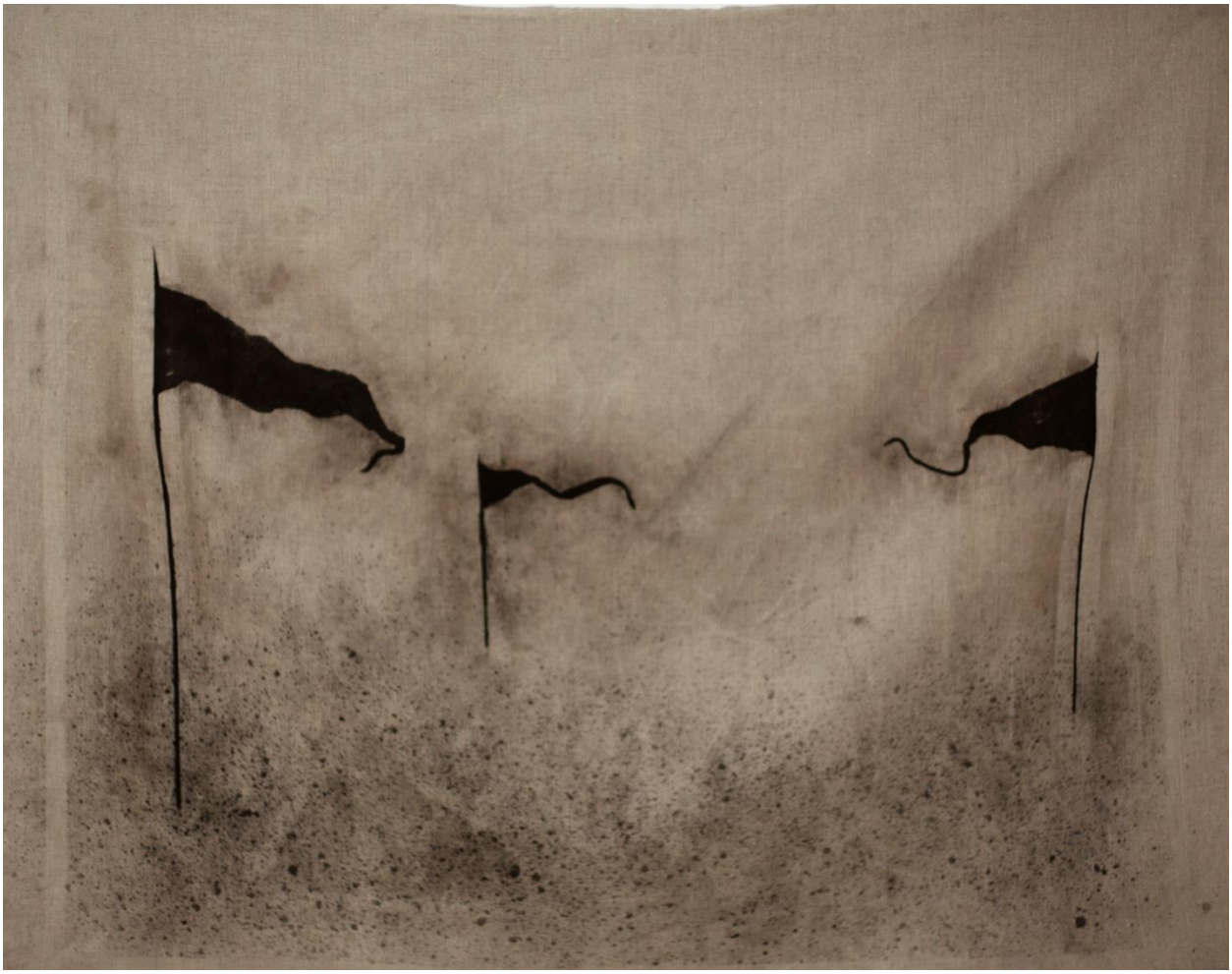
6. PRILOZI

Zastave 1

Zastave 2

Zastave 3

Zastave 4

Zastave 5

Zastave 6

Zastave 7

Zastave 8